

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ الْمَوَدَّاتِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ الْمَوَدَّاتِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ الْمَوَدَّاتِ

الف) فقر چیست؟

ب) فقیر کیست؟

❖ طرح شناسایی نیازمندان و رصد فقر کشور دو بخش اصلی دارد:

الف) فقر چیست؟

❖ فقر دارای ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی است.

❖ در قانون اساسی:

❖ اقتصاد عادلانه بر اساس ضوابط اسلامی جهت رفع فقر و هر نوع محرومیت در زمینه های تغذیه، مسکن، کار، بهداشت و تعمیم بیمه ای

❖ در اصل ۳۰ تأمین وسایل آموزش و پرورش رایگان برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه و تأمین وسایل تحصیلات عالی تا سر حد خودکفایی کشور به طور رایگان پیش بینی شده است.

❖ تأمین نیازهای اساسی شامل:

❖ خوراک،

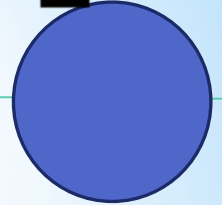
❖ مسکن،

❖ پوشاک،

❖ بهداشت و درمان،

❖ آموزش و پرورش

تعاریف فقر



□ **تعریف تانسنند:** تانسنند در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ اعتقاد داشت که افراد، خانوارها و

گروه‌های جمعیتی را زمانی می‌توان فقیر به حساب آورد که با فقدان منابع برای کسب انواع رژیم‌های غذایی، مشارکت در فعالیت‌ها و شرایط و امکانات معمول زندگی مواجه باشند.

□ **تعریف سن:** سن در سال ۱۹۸۱ اشاره کرده است که فقر را باید به صورت محرومیت از قابلیت‌های

اساسی در نظر گرفت و نه صرفاً پایین بودن درآمدها را مبنا قرار داد.

□ **تعریف بانک توسعه آسیا:** فقر محرومیت از دارایی‌ها و فرصت‌هایی است که هر فرد مستحق آنها

می‌باشد.

□ **تعریف فقر با استفاده از شاخص‌های اجتماعی:** (۱) حداقل نیازهای اساسی؛ (۲) شاخص توسعه انسانی؛ و

(۳) شاخص فقر انسانی

انواع فقر

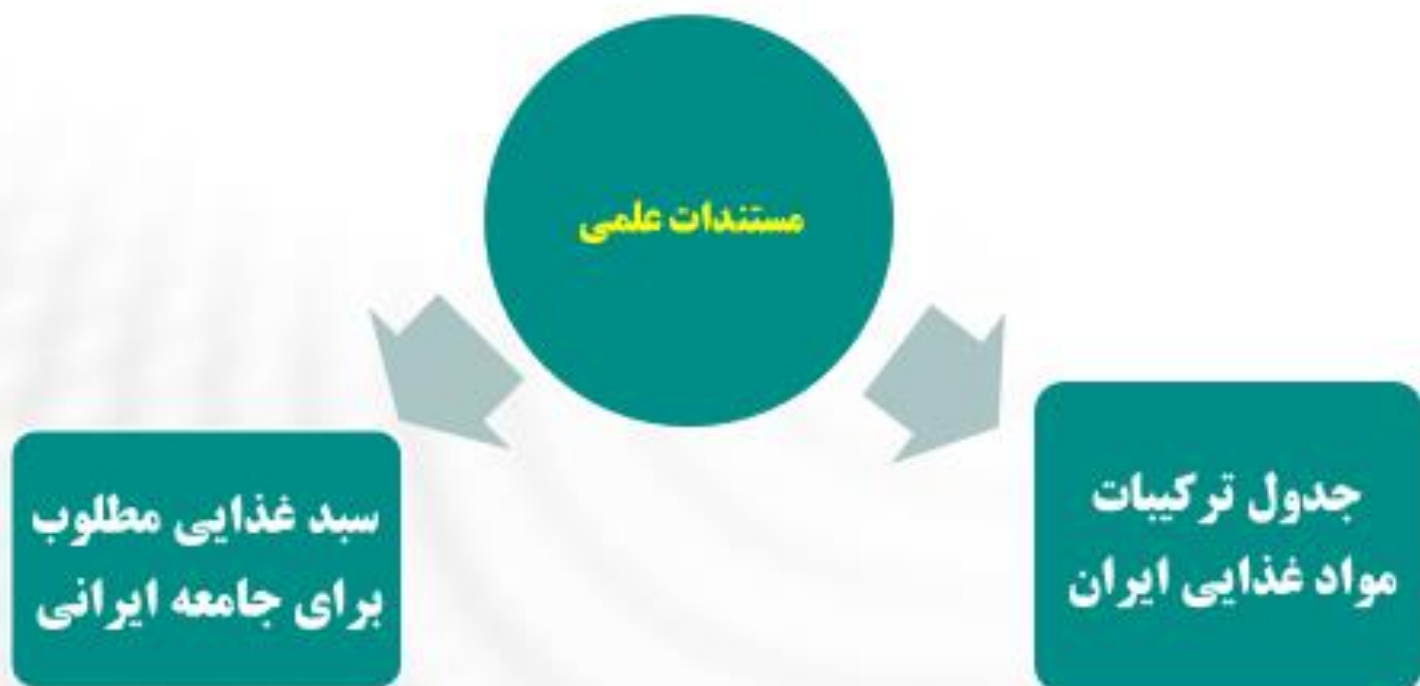


- ❖ **فقر مطلق:** وضعیتی که در آن افراد از منابع ضروری برای ادامه زندگی به کلی محروم هستند و در تداوم زندگی دچار مشکل می‌شوند. آنان از تأمین نیازهای اساسی از قبیل خوراک، پوشاک و سرپناه ناتوانند.
- ❖ **فقر نسبی:** در فقر نسبی وضعیت افراد در میان جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنند سنجیده می‌شود. این معیار از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت است و به ویژگی‌های ساختاری و نظام ارزش‌گذاری آن جامعه بستگی دارد.
- ❖ **فقر موقتی:** فقر موقتی به دلیل وقوع یک رویداد ناگوار مانند فاجعه زیست‌محیطی، از دست دادن شغل و مشکل سلامتی شدید است.
- ❖ **فقر نسلی:** از یک نسل به نسل دیگر تحویل داده می‌شود.

اقدامات استانداردسازی حداقل‌های خوراک و غیرخوراک



- تشکیل ۷۰ جلسه کمیته علمی - با دستور کار تبیین و طراحی مدل فقر غیرخوراک - (دکتر صمصامی-دکتر سالم - حجه الاسلام دکتر کاظمی- دکتر امیدوار و ... و همکاران مرکز پایش)
- ارسال مدل بومی فقر خوراک و غیرخوراک به ۱۵ مراکز علمی و دانشگاهی و اجرایی و نظر خواهی از بیش از ۵۰ استاد دانشگاه و حوزه.
- لحاظ نظرات دریافتی شده اساتید در مدل طراحی شده پس از تصویب در کمیته علمی با مشارکت انستیتو تحقیقات تغذیه کشور استانداردسازی و بروز رسانی می گردد.
- همکاری با وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی.



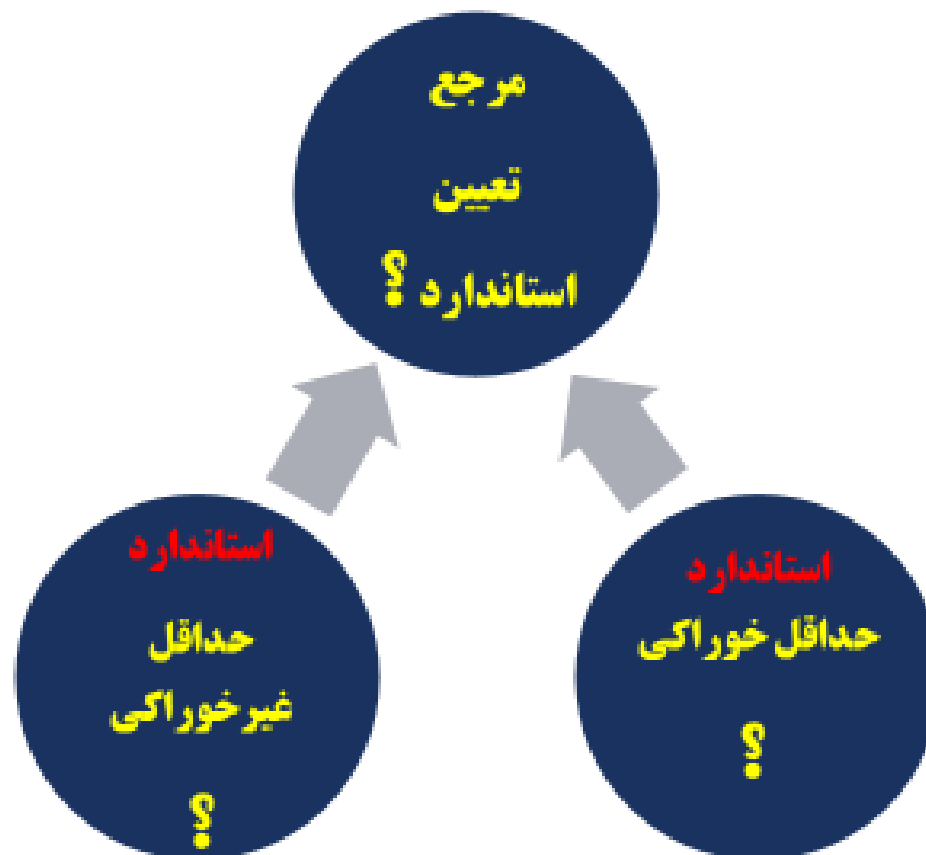
تعریف فقر:

❖ عدم تأمین متوسط نیاز افراد به انرژی، پروتئین و ریزمغذی های کلیدی بر اساس مطالعه

الگوی مصرف مواد غذایی خانوارهای ایرانی

تعریف عملیاتی از فقر

ناتوانی فرد یا خانواده در تأمین حداقل هزینه های **خوراکی** و **غیر خوراکی**. ✓



✓ حداقل خوراک چیست؟

✓ حداقل غیر خوراک چیست؟

❖ محاسبه خط فقر خوراکی :

الف: مراکز قیمت گیری در کشور

- ✓ مرکز آمار ایران محاسبه براساس داده های مرکز آمار ایران (۴۲۸ کالای خوراکی و غیر خوراکی - ۱۲۸ کالای خوراکی)
- ✓ بانک مرکزی
- ✓ سازمان حمایت از مصرف کننده و تولید کننده

ب : محاسبه براساس داده های امداد امام (ره) :

- ✓ میانگین قیمت
- ✓ حداقل قیمت
- ✓ حداکثر قیمت

- تفاوت شیوه قیمت گیری:

مبنای این نهاد حداقل قیمت اقلام با هدف

تعیین خط فقر حداقلی ، بعنوان شاخص

شناسایی نیازمندان و به تفکیک محل

سکونت است.

شروع مطالعه: شهریور ۹۶

اجرای آزمایشی: اردیبهشت ۹۷ در شش استان کشور

اجرای سراسری: آبان ۹۷

اخذ فایل های اطلاعاتی نیازمندان: از آبان ۹۷ در چند مرحله

نمونه سبد غذایی مطلوب افراد ۱۸-۲۹ سال به تفکیک جنس

دختر		پسر		ماده غذایی
انرژی (کیلو کالری/انفراروز)	(گرم/انفراروز)	انرژی (کیلو کالری/انفراروز)	(گرم/انفراروز)	
۶۸۰/۳	۲۴۰	۹۶۳/۷	۳۴۰	نان
۲۷۶/۳	۷۵	۴۲۷/۷	۱۲۰	برنج
۱۰۸	۳۰	۱۸۰	۵۰	ماکارونی
۱۰۵/۴	۳۰	۷۰/۳	۲۰	حبوبات
۴۰/۱۵	۵۰	۷۲/۸	۹۰	سیب زمینی
۱۱۲/۹	۴۰۰	۸۴/۷	۳۰۰	سبزی‌ها
۱۴۱/۱	۲۸۰	۱۶۱/۳	۳۲۰	میوه‌ها
۱۱۱/۷	۴۰	۱۰۶/۱	۳۸	گوشت قرمز
۸۹/۵	۷۰	۸۱/۸	۶۴	گوشت سفید
۴۴/۶	۳۵	۴۴/۶	۳۵	تخم مرغ
۳۳۱/۸	۴۰۰	۲۹۰/۳	۳۵۰	لبنیات
۲۲۵	۲۵	۴۰۵	۴۵	روغن‌های نباتی
۱۱۶/۳	۳۰	۱۹۳/۹	۵۰	قند و شکر
۲۳۷۴/۷	۱۷۰۵	۳۰۸۲/۶	۱۸۲۲	جمع

نمونه سبد غذایی مطلوب سرانه پیشنهادی و انرژی و مواد مغذی حاصل از آن در ایران برای متوسط تمامی گروه های سنی و جنسیت

غذا	سرانه مصرف (گرم در روز)	انرژی (کیلوکالری)	پروتئین (گرم)	ویتامین A (میکروگرم RE)	ریبوفلاوین (میلی گرم)	آهن (میلی گرم)	کلسیم (میلی گرم)
نان	۳۱۰	۸۷۹	۲۷/۶	۰/۱۷	۰/۱۳	۶/۶	۱۶۰/۳
برنج	۹۵	۳۳۹	۶/۶	۰/۰۰۰۹	۰/۰۳	۰/۱۸	۷/۲
ماکارونی	۲۰	۷۲	۲/۵	۰	۰/۰۱	۰/۳	۵/۴
حبوبات	۲۶	۹۱	۵/۹	۰/۴۷	۰/۰۶	۱/۸	۳۷/۴
سیب زمینی	۷۰	۵۷	۱/۷	۱/۳	۰/۰۲	۰/۲۵	۵/۰۴
سبزی‌ها	۳۰۰	۸۵	۴/۳	۵۱۴/۴	۰/۱۸	۲/۵	۱۲۴/۳
میوه‌ها	۲۸۰	۱۴۱	۱/۵	۱۱۶/۹	۰/۰۷	۱/۵	۶۳/۸
گوشت قرمز	۳۸	۱۰۶	۵/۴	۰/۰۱	۰/۰۶	۰/۱۵	۵/۰۲
گوشت سفید	۶۴	۸۲	۱۱/۵	۴۷/۶	۰/۰۸	۰/۱۶	۷/۷
تخم مرغ	۳۵	۴۵	۳/۷	۵۷/۷	۰/۱	۰/۱۴	۱۴/۷
لبنیات	۲۵۰	۲۰۷	۱۳/۱	۱۱۱/۱	۰/۵	۰/۳	۳۷۱/۳
روغن‌های نباتی	۳۵	۳۱۵	۰	۰	۰	۰	۰
قند و شکر	۴۰	۱۵۵	۰	۰	۰/۰۰۲	۰/۰۷	۱/۶
جمع	۱۵۶۳	۲۵۷۳	۸۳/۹	۸۴۹/۸	۱/۳	۱۵/۷	۸۰۳/۸

تعیین حداقل اقلام خوراک

۱۰۹ قلم قیمت گیری

۴ قلم	نان
۱۰ قلم	برنج
۴ قلم	روغن ها
۱۰ قلم	لبنیات
۱۶ قلم	حبوبات
۲۵ قلم	سبزی ها
۳۲ قلم	میوه ها
۳ قلم	گوشت سفید و قرمز
۱ قلم	سیب زمینی
۱ قلم	قند
۱ قلم	شکر
۱ قلم	ماکارونی
۱ قلم	تخم مرغ

✓ ۱۳ گروه کالایی

✓ مطابق استاندارد انستیتو

تحقیقات تغذیه :

✓ ۶۴ قلم مواد خوراکی

بسته غذایی	برنج	نخام مرغ	حبوبات	روغن های نباتی	سبزیجات	سبب زمین	فندک و شکر
گروه کالایی	برنج صدری						
	برنج طارم						
	برنج ندا						
	برنج هاشمی						
	برنج وارداتی						
	نخام مرغ ماشینی معمولی						
	سویا خورشتی						
	عدسی						
	لپه						
	لوبیا چشم بلبلی						
لوبیا چیتی							
لوبیا سفید							
لوبیا قرمز							
نخود							
روغن جامد (کیلو گرم)							
روغن مایع (یک لیتر)							
گروه پاستوریزه							
گروه غیرپاستوریزه							
اسفناج							
بادمجان							
پیاز سفید							
خیار							
سبزی خوردن							
سبزی خورشت							
فلفل دانه							
گامبو							
گدومبز							
گرفسی							
کلم (برگ)							
کوجه فرنگی							
لوبیا سبز							
شوهرج							
سبب زمین معمولی							
شکر فله ای							
فندک فله ای							

بسته غذایی	گوشت سفید	گوشت قرمز	لبنات	ماکارونی	میوه ها	نان
گروه کالایی	مرغ ماشینی					
	گوشت گوساله بدون استخوان					
	گوشت گوسفندی یا اسبخوان					
	پنیر پاستوریزه					
	پنیر غیر پاستوریزه					
	خامه پاستوریزه					
	خامه غیر پاستوریزه					
	دوغ پاستوریزه					
	دوغ غیر پاستوریزه					
	شیر پاستوریزه (چربی ۵/۳-۱ درصد)					
شیر غیر پاستوریزه						
ماست پاستوریزه (چربی ۵/۳-۱ درصد)						
ماست غیرپاستوریزه						
ماکارونی معمولی						
انار						
انگور						
پرتقال تولید داخلی						
پرتقال وارداتی						
خربزه						
زرد آلو						
سبب زرد						
سبب قرمز						
طالبی						
گلابی						
لیمو شیرین						
موز						
نارنگی تولید داخل						
نارنگی وارداتی						
گلو						
هندوانه						
بربری						
ناندون						
سنگک						
لواش						

قیمت گیری اقلام خوراکی



۱،۸۳۸ تفرقه

در ۷۰۰ اداره اجرایی کشور:

➤ شهری ۶۴۹

➤ روستایی ۱،۱۹۹

➤ مجموع ۱،۸۳۸

➤ شهرستان

➤ استانی

➤ کشوری

➤ هفت گروه سنی

➤ هر فرد

➤ هر خانواده

➤ شهری

➤ روستایی

➤ جنسیت

قیمت عملی، قیمت اسمی

قیمت عملی فروش، قیمتی است که کارگاهها در مقابل فروش یک واحد از کالا یا خدمت از خریدار (خانوار) دریافت می نمایند. در مقابل، قیمت اسمی فروش، قیمتی است که توسط سازمانهای مربوط (سازمانهای دولتی، شهرداریها، اصناف و...) برای یک واحد کالا یا خدمت تعیین می گردد.

قیمت گیری از قیمت اسمی کالاها و خدمات مورد نظر نیست بلکه قیمت عملی فروش کالا یا خدمت در زمان آمارگیری ملاک عمل می باشد، مگر آنکه قیمت اسمی با قیمت عملی فروش یکسان باشد.

تعاریف و مفاهیم - ویژگیهای قیمت و اقلام مورد قیمت گیری

۱. کلیه کالاهایی که مورد قیمت گیری قرار می گیرند از نوع کالاهای نو و سالم بوده و انواع معیوب، ناسالم و مستعمل آنها مورد نظر نیست.
۲. قیمت های مورد نظر، قیمت های نقد کالاها و خدمات می باشد و قیمت نسبه و یا اعتباری (پرداخت چک وعده دار و سفته) و اقساطی برای خرید کالاها و خدمات مطرح نمی باشد.
۳. قیمت های حاصل از مبادله پایاپای (کالا با کالا، کالا با خدمت، خدمت با خدمت) مورد نظر نمی باشند.
۴. قیمتی مورد نظر است که فقط شامل هزینه خرید کالا باشد و هزینه حمل و نقل کالا از محل خرید تا محل مصرف خریدار (خانوار) نباید در قیمت فروش منظور شود.

قیمت گیری اقلام فقط در روزهای دوشنبه (تعطیل یا غیرتعطیل) هر هفته در کلان شهرها از بازارهای تره بار

شهرداری و فروشگاههای عمومی در محله های متوسط به پایین و در سایر شهرها از بازارهای محلی و عمومی واجد

شرایط و صرفاً توسط نیروهای که قبلاً آموزش های لازم را دیده اند اخذی گردد.

قیمت گیری از صبح روز دوشنبه آغاز شده و حتی المقدور تا پایان همان روز ثبت قیمت هادر سیستم صورت

پذیرد .

بالای ۶۰ سال

۶۰ - ۳۰ سال

۲۹ - ۱۸ سال

۱۷ - ۱۲ سال

۱۱ - ۶ سال

۵ - ۴ سال

۳ - ۲ سال

تعیین حداقل اقلام غیر خوراک

۷۳۵ قلم کل کالای جدول بودجه خانوار

مسکن ۵ قلم

بهداشت و درمان ۵ قلم

فرهنگی و آموزش ۳۴ قلم

پوشاک و کفش ۴۵ قلم

حمل و نقل ۴ قلم

ارتباطات ۶ قلم

لوازم خانگی ۴۵ قلم

متفرقه ۲۳ قلم

۸۶۱ قلم کالا

استانداردسازی اقلام غیر خوراک:

✓ تعیین نوع هر کالا

✓ تعیین طول عمر هر کالا

✓ حداقل تعداد مورد نیاز هر کالا برای نفر و خانوار

برای تخمین خط فقر ، ضریب انگل مورد استفاده قرار می گیرد. بدین ترتیب

که با رگرسیون نمودن مخارج کل (درآمد) بر مخارج غذایی، بخشی از درآمد که

صرف مواد غذایی می شود بدست می آید و سپس با ضرب نمودن هزینه

مواد غذایی در معکوس ضریب انگل می توان به خط فقر دست یافت

شیوه تعیین خط فقر منطقه ای بر اساس انگل

بر اساس حداقل میزان کالری، ریزمغذی های مورد نیاز افراد با توجه به سن، جنس و وزن افراد

خط فقر خوراک

=

سبد غذایی مورد نیاز

با قیمت گیری ۱۳ گروه از اقلام خوراکی بصورت هفتگی در ۱۸۳۵ نقطه کشور

خط فقر

خط فقر خوراک

×

۱/۹۶ برای روستائیان

۲/۷ برای شهری ها

خط فقر غیر خوراک

Food Security

Background

- The food basket is based on the nutritional value that key commodities provide for a daily diet of **2100 kcal (11.6 grams of protein and 19.2 grams of fat)**.
- The prices of these commodities are monitored on a monthly basis to inform the value of the transfer.
- The amount of food assistance is intended to provide only the essential 11 commodities in the food basket, not refugee households' entire food expenditures.

کمیسیاریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد

بهار از حسن

نوعه صفا

